

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 1913/24
9.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Предрага Васића, председника већа, Валентине Тодоровић Воркапић и Мирославе Вучетић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Богдан Вергаш, адвокат из Београда, Трећи булевар бр.56, против туженог ТПД “Југоцентар” а.д., са седиштем у Београду, ул.Палмира Тољатија бр.7, чији је пуномоћник Ђуро Живковић, адвокат из Београда, ул.Светозара Марковића бр.48/1б, ради утврђења, одлучујући о изјављеној жалби туженог против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 3.12.2015.године, у седници већа одржаној дана 9.5.2024.године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 3.12.2015.године, у ставу другом изреке и жалба туженог у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 3.12.2015.године, у ставу првом изреке па се **УТВРЂУЈЕ** да је тужилац засновао радни однос код туженог на неодређено време почев од 23.5.2003.године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да плати тужиоцу трошкове састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог да се обавезе тужилац да плати туженом трошкове састава одговора на ревизију, као неоснован.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 3.12.2015.године,

ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац засновао радни однос на неодређено време код туженог почев од 1.6.1998.године као даном заснивања радног односа по решењу бр.2010 од 15.7.1998.године. Ставом другим изреке утврђено је да је ништав Уговор о раду на одређено време бр.819 од 23.5.2003.године, а ставом трећим изреке да је ништав Уговор о раду на одређено време бр.1369 од 6.10.2003.године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да плати тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 341.250,00 динара у року од 15 дана. Ставом петим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка преко досуђеног износа од 341.250,00 динара. Ставом шестим изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка.

Против ове пресуде у ставу првом, другом, трећем, четвртм и шестом изреке жалбу је благовремено изјавио тужени због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Апелациони суд Београду је донео пресуду Гж1 2502/16 од 27.9.2018.године којом је потврдио пресуду Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 13.12.2015.године у ставу трећем, четвртм и шестом изреке као и допунско решење о трошковима парничног поступка истог суда П1 1137/14 од 28.1.2016.године, док је исту преиначио у ставу првом и ставу другом изреке и одбио захтев тужиоца да се утврди да је тужилац од 1.6.1998.године засновао радни однос на неодређено време и да се утврди да је ништав Уговор о раду на одређено време бр.819 од 23.5.2013.године. Ставом четвртим изреке одбачена је жалба туженог изјављена у односу на став пети изреке пресуде Трећег основног суда у Београду П1 1137/14 од 3.12.2015.године, а ставом петим изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Врховни касациони суд је одлучујући по ревизији тужиоца укинуо пресуду Апелационог суда у Београду Гж1 2502/16 од 27.9.2018.године у ставу другом и трећем изреке и предмет у том делу вратио другостепеном суду на поновно одлучивање.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде у ставу другом и трећем изреке, у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована.

У поступку доношења првостепене пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја на законитост и правилност ожалбене пресуде у овом делу.

Из чињеничног утврђења у првостепеном поступку следи: да је тужилац распоређен на послове радног места ... на неодређено време решењем туженог од 15.7.1998.године, да је решењем бр.2246 од 13.10.1998.године удаљен са рада. Решење о удаљењу са рада поништено је правноснажном делимичном пресудом Четвртог општинског суда у Београду П1 528/98 од 17.11.2003.године као незаконито, а у делу за

враћање на рад захтев тужиоца одбијен као несонован, имајући у виду да је тужилац по основу решења о привременој мери враћен на рад дана 23.5.2013. године (решење Четвртог општинског суда у Београду П1 528/98 од 7.4.2003.године). Тужилац је истог дана, када је враћен на рад, закључио са туженим Уговор о раду на одређено време бр.819 од 23.5.2003.године, а након тога и Уговор о раду на одређено време бр.1369 од 6.10.2003.године. Тужиоцу је отказан уговор о раду 10.5.2007.године.

Имајући у виду напред утврђено чињенично стање првостепени суд је закључио да је тужилац засновао радни однос на неодређено време почев од 1.6.1998.године по основу решења бр.2010 од 15.7.1998.године. Такође је првостепени суд утврдио да је ништав Уговор о раду на одређено време бр.819 од 23.5.2003.године, имајући у виду да је тужилац овим решењем засновао радни однос на неодређено време.

Међутим, овакав чињенично-правни закључак првостепеног суда се у целисти не може прихватити као правилан имајући у виду да је првостепени суд у односу на датум прерастања радног односа на потпуно и правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 13 Закона о радним односима (“Службени гласник РС”, бр.55/96, 28/01 и 43/01), који је био на снази у време када је тужилац почео да ради код туженог 1.6.1998.године, између осталог, било је прописано да је надлежни орган код послодавца дужан да са лицем које заснива радни однос закључује уговор о раду пре ступања на рад и да га пријави организацијама обавезног социјалног осигурања у складу са законом (став 1), да се уговор о раду закључује у писаном облику и да садржи одредбе о дану почетка рада, заради, условима рада, радном месту на коме се заснива радни однос, могућности распоређивања на друго радно место у току трајања радног односа и о другим питањима, обавезама и одговорностима на раду и у вези са радом (став 2).

У циљу спречавања злоупотреба на тржишту рада и елиминације “рада на црном” (фактичког рада), законодавац је увео правну фикцију постојања радног односа изражену у члану 18 став 2 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.70/01 и 73/01), тако што је било прописано да ако законодавац са запосленим не закључи уговор о раду, сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. Истозначна је и одредба члана 32 став 2 важећег Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.24/05...75/14), који је био на снази у време престанка радног односа тужиоца код туженог дана 10.5.2007.године.

У конкретном случају неспорно је утврђено да је тужилац решењем туженог бр.2010 од 15.7.1998.године, након избора на конкурс, распоређен на послове радног места ... на неодређено време почев од 1.6.1998.године, да је, након тога, решењем туженог од 13.10.1998.године привремено удаљен са рада. Делимичном пресудом Четвртог општинског суда у Београду П1 528/98 од 7.11.2003.године која је постала правноснажна 26.1.2005.године усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење о удаљењу са рада и истом пресудом одбијен захтев тужиоца за враћање на рад с обзиром да је на основу решења суда о привременој мери тужени тужиоца вратио на рад 23.5.2003.године, након чега је са тужиоцем закључио уговоре о

раду на одређено време: Уговор бр.819 од 23.5.2003.године и Уговор бр.1369 од 6.10.2003.године.

С тим у вези, погрешан је закључак првостепеног суда да је у конкретном случају тужиоцу прерастао радни однос 1.6.1998.године када је тужилац засновао радни однос по решењу бр.2010 од 15.7.1998.године, имајући у виду да је тужилац могао да заснује радни однос на неодређено време само по основу уговора о раду који парничне странке нису закључиле. Међутим, у време када је тужилац на основу решења о привременој мери враћен на рад (23.5.2003. године) важила је одредба члана 18 став 2 Закона о раду из 2001.године којом је било прописано да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад.

Такође, према одредби члана 17 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр.70/01...73/01), ставом првим, прописано је да се уговор о раду може закључити на неодређено или одређено време, а ставом два да уговор о раду у коме није утврђено време на које се закључује сматра се уговором о раду на неодређено време. Одредбом члана 18 став 1 истог закона прописано је да се уговор о раду закључује пре ступања запосленог на рад у писаном облику, а ставом другим да ако послодавац са запосленим не закључи уговор о раду у складу са ставом један овог члана сматра се да је запослени засновао радни однос на неодређено време даном ступања на рад. С тим у вези тужени је, супротно законској обавези да са тужиоцем закључи уговор о раду, решењем као једностраним актом распоредио тужиоца на послове радног места ..., због чега тужилац на такав начин није могао да заснује радни однос код туженог на неодређено време, имајући у виду да је према тада важећим одредабама Закона о радним односима уговор о раду био једини законски акт којим се заснивао радни однос, на одређено или неодређено радно време.

Зато је с тим у вези, супротно закључку првостепеног суда, тужилац засновао радни однос на неодређено време по основу Уговора бр.819 од 23.5.2003.године, у коме експлицитно није утврђено време трајања рада на одређено време због чега се као такав сходно одредби члана 17 став 2 Закона о раду сматра уговором о раду закљученим на неодређено време.

Зато је овај суд као другостепени преиначио првостепену пресуду у ставу првом изреке и утврдио да је тужиоцу прерастао радни однос почев од 23.5.2003.године и истовремено потврдио првостепену пресуду у ставу првом изреке којим је утврђена ништавост уговора о раду на одређено време бр. 819 од 23.5.2003. године.

Имајући у виду да је тужилац успео у поступку по ревизији овај суд је обавезао туженог да плати тужиоцу на име трошкова за састав ревизије износ од 33.000,00 динара и истовремено одбио захтев туженог за трошкове састава одговора на ревизију као неоснован, имајући у виду да ови трошкови не спадају у нужне трошкове поступка.

Имајући у виду напред наведено, Апелациони суд у Београду је применом правила из одредбе члана 394 став 4, 390 и 165 став 2 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11...), одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Предраг Васић, с.р**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**